

Místní národní výbor Močerady

(1928) 1945-1974

Inventář

EL NAD č.: 266

AP č.: 382

Monika Žáčková

Horšovský Týn 2012

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	6
Seznam použité literatury	7

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	8
Příloha č. 2: Seznam předsedů MNV	9

Inventární seznam:

1. Orgány národního výboru	10
11	11
2. Úřad národního výboru	11
11	11
I. Úřední knihy	11
A. Účetní	11
B. Pamětní	12
II. Spisový materiál	12
A. Registraturní pomůcky	12
B. Spisy	12

I. Vývoj původce archivního fondu

Obec Močerady leží v nadmořské výšce 428 metrů nad mořem asi čtrnáct kilometrů severovýchodně od Domažlic a pět kilometrů jižně od Staňkova. Až do roku 1949 byla obec Močerady příslušná ke správnímu i soudnímu okresu Horšovský Týn. V tomto roce pak byla podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb. ze dne 18. ledna 1949, o územní organizaci okresů v českých zemích, převedena do nově zřízeného okresu Stod. Po správní reformě v roce 1960 se obec Močerady stala obcí v okrese Domažlice.

V roce 1930 žilo v obci ve 42 domech 194 obyvatel české národnosti a 32 obyvatel německé národnosti. Poválečné sčítání obyvatel v roce 1950 vykazalo v Močeradech jen 153 obyvatel v 50 domech. Místní národní výbor Močerady zahrnoval pod svou správu obec Močerady, osadu Nové Dvory a samotu Květkovice (někdy uváděna jako Vítkovice). Samota měla v roce 1964 pouze 2 obyvatele.

Po skončení druhé světové války byly jako správní orgány obcí zřízeny národní výbory (právní základ položen ústavním dekretem prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku čsl. ze dne 4. prosince 1944).¹ Předsedou „Revolučního národního výboru“ v Močeradech se v prvních květnových dnech stal Jaroslav Nový. Práce výboru však neodpovídala představám většiny občanů, a tak byl tento národní výbor odvolán a 8. května 1945 byl zvolen nový sedmičlenný národní výbor. Již v květnu 1945 se v obci občané začali sdružovat do politických stran, jako první byla založena místní organizace Československé strany národně socialistické, Československé strany lidové, Československé strany sociálně demokratické a jako poslední byla založena místní organizace Komunistické strany Československa. V druhé polovině roku 1945 byla provedena reorganizace národního výboru podle paritního zastoupení politických stran a počet členů národního výboru se zvýšil na dvanáct. Kancelář MNV, která byla původně umístěna ve školní budově, byla pravděpodobně přemístěna do uprázdněného domku čp. 22, později pak do čp. 36 a v roce 1969 (po uzavření školy) do školní budovy.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce a volilo další orgány národního výboru, především radu.² Ta vykonávala rozhodnutí pléna, měla i určité rozhodovací pravomoci a řídila zaměstnance národního výboru. Jako poradní orgány rady byly plénem voleny komise národního výboru, jejichž působnost se vztahovala na celou obec. Plénum MNV Močerady se ke svým schůzím scházelo téměř každý měsíc, rada MNV Močerady zpravidla dvakrát do měsíce a jednotlivé komise národního výboru většinou podle potřeby.

V roce 1954 byl přijat ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech, a č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly volby do národních výborů.³ Na ustavující schůzi národního výboru konané 25. května 1954 v Močeradech byl zvolen předseda MNV, tajemník MNV, členové rady MNV a členové jednotlivých komisí národního výboru. Při MNV Močerady byla zřízena komise zemědělská, finanční a osvětová.

Výrazné změny ve vývoji národních výborů představoval rok 1960. Ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech, předcházely novému

¹ Národní výbory tak nahradily do té doby fungující obecní úřady. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci měla stanovit vláda prostřednictvím svého nařízení. Tím bylo nařízení vlády č. 4/1945 Sb. z 5. května 1945, o volbě a pravomoci národních výborů, a dále vládní nařízení č. 44/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

² Vnitřní organizaci národních výborů stanovil Prozatímní organizační řád místních národních výborů schválený v září 1947.

³ Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté.

územnímu uspořádání státu, které bylo kodifikováno zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu.⁴ Na základě této reorganizace se obec Močerady stala s účinností od 1. července 1960 součástí okresu Domažlice. Po červnových volbách v roce 1960 se Místní národní výbor Močerady stal devítičlenným orgánem a zřídil tyto stálé komise: finanční a plánovací, zemědělskou, školskou a kulturní, trestní, bezpečnostní a komisi pro výstavbu.⁵

Na mimořádném plenárním zasedání MNV Močerady konaném 27. června 1961 byl zvolen nový předseda národního výboru a na základě prověrky pracovníků OV KSČ a ONV Domažlice za účelem zlepšení práce národního výboru a konsolidace JZD reorganizován celý národní výbor.

Usnesením plenárního zasedání Okresního národního výboru v Domažlicích ze dne 25. června 1974 bylo rozhodnuto provést s účinností od 1. července 1974 sloučení Místního národního výboru Močerady s Místním národním výborem Osvračín v jeden místní národní výbor se sídlem v Osvračíně. Místní národní výbor Močerady tímto zanikl.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

První předání části archivního materiálu archivního fondu Místní národní výbor Močerady se uskutečnilo 7. října 1963. Podle zápisu v knize přírůstků (číslo přírůstku 45/63) se jednalo o 2,6 bm archiválií. Seznam uložený ve spisu o fondu dokládá, že byla do archivu předána kronika obce Močerady z let 1928-1957, kniha zápisů ze schůzí pléna z let 1945-1960, kniha zápisů ze schůzí rady z let 1947-1958, hlavní kniha z roku 1946, z roku 1948 a z roku 1949, čtyři podací protokoly z let 1945-1954 a tři kartony spisů z let 1945-1961.

Další záznam o převzetí archiválií pochází z 15. července 1971. Podle zápisu v knize přírůstků č. 26/71 se jednalo o 15 knih z let 1954-1959 a 12 svazků archiválií z let 1945-1964 (volební materiály, zápisy místní rolnické komise, zápisy ze schůzí orgánů a korespondence MNV), o celkovém rozsahu 0,25 bm. Jiný doklad o převzetí archiválií archivního fondu Místní národní výbor Močerady se nedochoval.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond Místní národní výbor Močerady obsahuje písemnosti z let (1928) 1945-1974. Prius archivního fondu tvoří rok 1928 - kronika obce (inv. č. 15, K 10).

Z malého množství dochovaných archiválií je zřejmé, že v době svého vzniku nebyly u původce fondu ukládány podle platných spisových plánů. Na dochovaných dokumentech nejsou vyznačeny spisové znaky a většinou byly ukládány pouze chronologicky.

V roce 1996 tento archivní fond částečně pořádala Kateřina Šlaufová podle umělého pořádacího spisového plánu, vytvořeného na základě ukládacího a skartačního plánu pro MNV, vypracovaného podle instrukce MV ČSR č. 12/1987 (Věstník vlády ČSR pro národní výbory 1987, částka 7), a podle spisové agendy MNV Jesenná v roce 1987, v okrese Gottwaldov, dnes Zlín. Do pořádání však nebyly zahrnuty všechny archiválie tohoto archivního fondu. S ohledem na předchozí pořádací práce a rovněž vzhledem k tomu, že i další archivní fondy místních národních výborů uložené v SOkA Domažlice byly inventarizovány podle uvedeného spisového plánu, byly i spisy archivního fondu Místní národní výbor Močerady zpracovány podle používaného spisového plánu. Při zpracování archivního fondu bylo přihlédnuto k metodickému pokynu pro inventární zpracování

⁴ Tento zákon stanovil, že z důležitých společenských zájmů, zejména pro další rozvoj zemědělské výroby a pro hospodářskou a kulturní výstavbu obcí, lze vytvořit, zrušit nebo sloučit obce nebo provést změnu jejich území.

⁵ Všechny úkoly, pokud nebyly vyhrazeny plénu nebo radě MNV, řešily a zabezpečovaly komise národního výboru. Podle zákona č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do nich volili poslanci (dříve členové) na čtyřleté volební období.

archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni č. j. SOAP/006-3120-2007. Archiválie archivního fondu tvoří v inventárním seznamu dvě oddělení: orgány národního výboru a úřad národního výboru. Do oddělení orgány národního výboru jsou zařazeny zápisy ze schůzí pléna, rady a komisí. Ostatní archiválie jsou zařazeny do oddělení úřad národního výboru. Formální zpracování inventáře bylo provedeno dle metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek č. j. SOAP/006-0767/2010 z 12. 3. 2010.

V evidenci PEvA pravděpodobně došlo k chybnému primárnímu zápisu, proto se před inventarizací neshodovaly údaje o celkovém rozsahu archivního fondu a o počtu evidenčních jednotek se skutečným stavem. Nesoulad v počtu evidenčních jednotek před inventarizací a po inventarizaci archivního fondu je také způsoben přemanimulováním a přehodnocením některých evidenčních jednotek.

Fyzický stav archivního fondu je dobrý, pouze podací protokoly (inv. č. 17-18, R 1-R 2) mají oddělené desky od bloku, odtržený hřbet a jednotlivé složky nedrží pohromadě. Kniha zápisů ze schůzí finanční komise (inv. č. 7, K 5) má oddělené desky od bloku. Jiné konzervátorské ani restaurátorské zásahy nejsou nutné. Jazykem archivního fondu je čeština.

V roce 2011 bylo při pořádání a inventarizaci archivního fondu Místní národní výbor Močerady protokolem o vyřazení archiválií z evidence NAD z důvodu přehodnocení významu podle § 17 odst. 3 zákona č. 499/2004 Sb. v platném znění vyřazeno 0,01 bm písemností z let 1957-1964. Protokol o vyřazení archiválií z evidence NAD z důvodu přehodnocení významu ze dne 4. listopadu 2011, č. j.: SOAP/010-0782/2011 je uložen ve spisu o fondu. Vnitřní skartací bylo vyřazeno 0,07 bm duplikátů zápisů ze schůzí pléna MNV (z let 1961-1967), zápisů rady MNV (z let 1960-1972) a zápisů ze schůzí finanční komise (z let 1960-1966). Záznam o vyřazení duplikátů ze dne 4. listopadu 2011, č. j. SOAP/010-0783/2011 je zařazen ve spisu o fondu.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Písemnosti archivního fondu Místní národní výbor Močerady poskytují informace o politických, hospodářských, sociálních a správních dějinách obce a jejích částí. Celkový přehled o dění v obci lze získat z dochovaných zápisů ze schůzí pléna a rady místního národního výboru z let 1945-1974. Některé tyto zápisy jsou vedeny ve formě knihy, některé na volných listech. Dochované zápisy ze schůzí zachycují činnost MNV, práci jednotlivých členů a funkcionářů národního výboru, činnost jednotlivých komisí MNV, zabývají se finančním hospodařením obce, projednáváním instrukcí a usnesení rady ONV, týkají se například také záležitostí školy.⁶ Zachycují informace týkající se zemědělství v obci, především zajišťování plnění plánů a dodávek zemědělské výroby, postupů prací v živočišné a rostlinné výrobě a podávají celkový obraz o činnosti JZD.⁷ Zemědělský charakter obce dokumentují například i písemnosti uložené pod inv. č. 34-39.

Možnost studia finančního hospodaření obce limituje stav dochovanosti archivního materiálu ekonomického charakteru. Tyto informace nabízejí pouze účetní knihy (inv. č. 12-14) a spisy uložené pod inv. č. 30.

Za zmínku stojí písemnosti uložené pod inv. č. 42 - stavební věci, inv. č. 43 - evidence nemovitostí, převody a přidělování pozemků do osobního užívání a inv. č. 49 - pomístní názvy užívané v katastrálním území Močerady. Informačně bohatým materiálem archivního

⁶ Po skončení druhé světové války bylo v místní škole opět zahájeno vyučování a vyučovalo se v ní až do roku 1969, kdy byla škola zrušena.

⁷ Téměř všichni místní rolníci se sdružili do Jednotného svazu českých zemědělců. V roce 1949 založili v obci Jednotné zemědělské družstvo Močerady, které se však v roce 1953 rozpadlo a jeho členové se vrátili k soukromému hospodaření. K znovuustavení družstva došlo až v roce 1957.

fondu Místní národní výbor Močerady jsou kroniky obce (inv. č. 15-16, K 10-K11). Kroniky obsahují pravidelné roční zápisy politických, hospodářských a kulturních událostí v obci.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2011 a 2012 archivní fond Místní národní výbor Močerady ve Státním okresním archivu Domažlice pořádala, doplnila a podle poslední platné metodiky archivní pomůcku sestavila Monika Žáčková.

Horšovský Týn dne 22. 10. 2012

Monika Žáčková

Seznam použité literatury

Literatura

Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005. I. a II. díl, Praha : 2006.

Seznam obcí v zemích českých podle správního rozdělení z 1. února 1949, Praha : 1949.

Statistický lexikon obcí v republice Československé, vydán ministerstvem vnitra a Státním úřadem statistickým na základě sčítání lidu z 1. prosince 1930, Praha : 1934.

ČECHOVÁ Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích 1945-1960. *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, str. 129-153.

FUSEK Jaroslav. *Organizace a působnost místních národních výborů*. Příručka pro národní výbory. Praha : 1947.

NUHLÍČEK Josef. Spisová služba národních výborů v letech 1945-1955. *Archivní časopis*, 1955, roč. 5, str. 135-146.

ŠMILAUEROVÁ Eva. Správní vývoj a diplomatika písemností okresních národních výborů v letech 1945-1960. *Sborník archivních prací*, 1982, roč. 32, str. 43-166.

ŠTROBLÍK Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území české republiky (1945-1990). *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, str. 73-89.

ŠULC Stanislav. *Národní výbory, vývoj, právní základy, poslání, práce*. Brno : 1946.

Seznam použitých zkratk

akce „M“	akce miliarda (běžně používáno označení akce „2M“ - akce 2 miliardy, nebo akce „5M“ - akce 5 miliard, zde použito označení pouze akce „M“)
akce „Z“	akce zvelebení
AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č. j.	číslo jednací
čp.	číslo popisné
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn.	evidenční jednotka
Inv. č.	inventární číslo
JZD	jednotné zemědělské družstvo
KNV	krajský národní výbor
MNV	místní národní výbor
MV ČSR	Ministerstvo vnitra Československé republiky
NV	národní výbor
ONV	okresní národní výbor
OV KSČ	Komunistická strana Československa – okresní výbor
roč.	ročník
Sb.	Sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOKA	státní okresní archiv
Ú. 1.	Úřední list

Přehled předsedů MNV Močerady

květen 1945 - 8. 5. 1945	Jaroslav Nový
8. 5. 1945 - prosinec 1953	František Škarda
prosinec 1953 - 27. 6. 1961	Jan Černý
27. 6. 1961 - 30. 6. 1974	František Příbyl

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
1. Orgány národního výboru			
1	Zápisy ze schůzí pléna 8. 5. 1945-31. 10. 1960	1945-1960	K 1
2	Zápisy ze schůzí pléna 27. 1. 1961-22. 3. 1974	1961-1974	N 1
3	Zápisy ze schůzí rady 5. 11. 1946-10. 12. 1958	1946-1958	K 2
4	Zápisy ze schůzí rady 11. 2. 1959-20. 12. 1960, 17. 7. 1964-31. 1. 1969	1959-1969	K 3
5	Zápisy ze schůzí rady 7. 3. 1969-22. 2. 1974	1969-1974	K 4
6	Zápisy ze schůzí rady 6. 1. 1961-12. 6. 1964	1961-1964	N 1
7	Zápisy ze schůzí komise finanční 27. 1. 1956, 7. 3. 1958-25. 5. 1966	1956-1966	K 5
8	Zápisy ze schůzí komise finanční 27. 6. 1966-15. 6. 1971	1966-1971	N 1
9	Zápisy ze schůzí komise rolnické 16. 7. 1945-6. 3. 1949	1945-1949	K 6
10	Zápis ze schůze komise výstavby 12. 1.	1966	N 1
11	Zápisy ze schůzí komise pro ochranu veřejného pořádku 10. 1.-17. 5.	1963	N 1

2. Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

A. Účetní

12	Hlavní kniha	1946	K 7
13	Hlavní kniha	1948	K 8
14	Hlavní kniha	1949	K 9

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
---------	-------	---------------	-------------

B. Pamětní

15	Kronika obce	(1928) 1945-1957	K 10
16	Kronika obce	1958-1967	K 11

II. Spisový materiál

A. Registraturní pomůcky

17	Podací protokol 7. 5. 1945-31. 12. 1946	1945-1946	R 1
18	Podací protokol 3. 1. 1947-1. 2. 1949 (č. j. 90)	1947-1949	R 2
19	Podací protokol 1. 2. 1949 (č. j. 91)-7. 7. 1952	1949-1952	R 3
20	Kontrolní záznam podací protokolu 24. 5. 1952-24. 9. 1954	1952-1954	R 4
21	Podací protokol 1. 1. 1957-14. 7. 1965	1957-1965	R 5
22	Podací protokol 15. 7. 1965-3. 7. 1972	1965-1972	R 6

B. Spisy

Všeobecné záležitosti, činnost MNV

23	Organizace, poslanci MNV	1950-1973	N 2
24	Hospodářská smlouva o převodu správy národního majetku (číslo parcely 340/2, 3, 4 k. ú. Nové Dvory)	1968-1970	N 2
25	Trestní záležitosti	1946-1965	N 2
26	Volby	1946-1968	N 2
27	Prověrky, kontroly, revize činnosti MNV	1953-1970	N 2
28	Plány práce MNV	1960	N 2
29	Místní rozhlas	1950	N 2

Finance

30	Rozpočty, účetní závěrky	1945-1972	N 2
31	Daně (pozemková daň 1946-1947, zemědělská daň 1954-1971, domovní daň 1953-1969)	1946-1971	N 2
32	Evidence konfiskované půdy	1947	N 2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
33	Příděly nemovitostí (přídělové listiny)	1950	N 2
Zemědělství, lesní a vodní hospodářství			
34	Půda (využití půdního fondu, vynětí ze zemědělského půdního fondu, změna kultury pozemku, evidenční listy o plochách kultur, sektorové přehledy o plochách kultur a osevu, hospodářsko-technické úpravy pozemků)	1948-1972	N 3
35	Evidence půdy, evidenční štítky půdy, soupisy půdy a parcel podle zákona o nové pozemkové reformě z roku 1948 statku Lútschtzových (správkyně H. Grossová) a Z. Kotlánové	1948-1954	N 3
36	Zemědělství (obecní přehled o počtu osob trvale činných v zemědělství, soupisy hospodářského zvířectva)	1946-1962	N 3
37	Včelařství	1948-1952	N 3
38	Jednotné zemědělské družstvo Močerady	1952-1974	N 3
39	Dodávky a výkup zemědělských výrobků	1952, 1959	N 3
40	Vodní hospodářství (rybníky, vodní nádrže, odvodňování)	1965-1974	N 3
41	Lesy	1961	N 3
Výstavba a územní plánování			
42	Věci stavební - Močerady, Nové Dvory (stavební povolení, stavební plány, povolovací výměry, demolice, technická dokumentace, akce „M“, akce „Z“)	1946-1973	N 4
43	Evidence nemovitostí, převody (mimo jiné projednání dědictví), přidělení pozemků do osobního užívání	1953-1974	N 4
Kultura, školství			
44	Místní lidová knihovna Močerady	1969-1972	N 4
45	Základní devítiletá škola Močerady - zrušení	1969-1971	N 4
Vnitřní správa			
46	Scelování hospodářských pozemků (mimo jiné změna obecních hranic katastru mezi Močeradami a Kolovčí, Močeradami a Osvračínem, Močeradami a Hlohovou)	1946-1949, 1972	N 4
47	Osvědčení o národnosti	1945	N 4

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
48	Evidenční list obyvatel 1963, domovské právo (V. Oulík) a domovský list (J. Kunešová) 1945-1949	1945-1963	N 4
49	Pomístní názvy užívané v katastrálním území Močerady	1963	N 4

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Močerady
Značka archivního fondu:	MNV Močerady
Časový rozsah:	(1928) 1945-1974
Počet evidenčních jednotek:	21 (11 úředních knih, 6 podacích protokolů, 4 kartony)
Počet inventárních jednotek:	49
Rozsah v bm:	0,6 bm
Stav ke dni:	22. 10. 2012
Zpracovatel(é) archivního fondu:	Monika Žáčková
Zpracovatel(é) archivní pomůcky:	Monika Žáčková
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Radka Kinkorová dne 22. 10. 2012 - č.j. SOAP/010-0659/2012